

Povijesni prilozi, god. 33, br. 47, Hrvatski institut za povijest, Zagreb, 2014., 260 str.

Drugi broj časopisa *Povijesni prilozi* za 2014. godinu sadrži standardne rubrike – »Članci« te »Prikazi i recenzije«. Broj započinje radom Marije Mogorović Crljenko »Utjecaj crkvenih normi na bračni život (Istra od kraja 15. do sredine 17. stoljeća« (7-34). Istraživanje je zasnovano na uvidu u sudske spise crkvenih i svjetovnih sudova kao i na raščlambi pojedinih privatno-pravnih isprava (oporučni spisi, ugovori) pohranjenih u Biskupijskome arhivu u Poreču i Državnome arhivu u Pazinu. U fokusu proučavanja jest kako su i u kojoj mjeri crkvene norme utjecale na bračni život ranonovovjekovnih Istrana, pri čemu se posebna pozornost pridaje aspektima izbora bračnog partnera, bračnim zaprekama, razdoblju sklapanja braka i prakticiranju seksualnih odnosa kao i primjerima rastave braka i života u konkubinatu.

Slijedi rad Diane Sorić »Obiteljski korespondenti Antuna Vrančića (1504. – 1573.): Biografski podaci i lokacija rukopisne građe« (35-62). Na osnovi relevantne znanstvene literature i arhivske građe autorica je prikupila biografska saznanja o deset članova obitelji s kojima se dopisivao humanist i ugarski primas Antun Vrančić. Ujedno se u radu donosi popis svih pisama koja pripadaju korpusu obiteljske korespondencije Vrančićevih (knjižnica Széchény u Budimpešti i Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu).

Treći tekst u časopisu napisala je Danijela Doblanović, a naslovljen je »*Giochi sotto il Cason del Carbon*: Nedopuštene ljubavne igre na Momjanštini krajem 17. stoljeća« (63-78). Rad je zasnovan na istraživanju arhivskog gradiva o feudu grofova Rota u Momjanu (pohranjeno u Pokrajinskom arhivu u Koprju), a okosnicu čini sudski proces protiv Katarine Peroša i njezina bratića i poslodavca Martina. Temeljem sadržaja sudske istrage autorica obrađuje motive preljuba, incestuozne veze, konkubinate te prijestupe uopće u maloj istarskoj ruralnoj sredini na kraju 17. stoljeća.

Slijedi tematski blok »Pomorstvo i društvene zajednice na istočnom Jadranu u srednjem i ranom novom vijeku (2. dio)« (79-228), koji je nastavak tematskoga bloka istoga naslova i tematskog sadržaja objavljenog u broju 45 *Povijesnih priloga*. Blok otvara opsežan rad Sandre Begonja »Srednjovjekovno djelo *Opsidio Jadrensis / Opsada Zadra* kao povijesni izvor za prikaz vojnopomorske moći Venecije u 14. stoljeću« (81-141). Temeljem objavljenog izvora (*Opsada Zadra*) autorica prikazuje ustroj i djelovanje mletačke vojske tijekom opsade Zadra od 12. kolovoza 1345. do 21. prosinca 1346. godine. Slijedeći sadržaj navedenog izvora, autorica donosi podatke o samim pripremama za opsadu, ukazuje na konkretne vojne operacije, vrstu naoružanja, brodovlje, vojnu opremu te vojnu terminologiju.

Zrinka Pešorda Vardić u tekstu »Od barkuzija do galijuna: Nekoliko crtica o ulozu pomorstva u usponu dubrovačkoga građanstva u kasnome srednjem i ranome novom vijeku« (143-183) na konkretnim primjerima od 14. do 16. stoljeća prati ulogu pomorstva u gospodarskom i društvenom životu dubrovačkih građana. Ukazuje se kako je onodobnom dubrovačkom građanstvu simbioza trgovine i pomorstva predstavljala ključan čimbenik u stvaranju njihova identiteta i društvene afirmacije.

Izolari kao zbirke kartografskih prikaza i njihov prinos u prikazivanju plovila tijekom 16. stoljeća tema su rada Milorada Pavića »Prikazi plovila u jadranskim izolirima 16. stoljeća«

Prikazi i recenzije

(185-205). Raščlamba izolara iz 16. stoljeća pokazuje da se, kada je riječ o vrstama plovila, izdvajaju galije, ali i da su česti prikazi onovremenih trgovačkih i ribarskih brodova.

Naposljetku, završni rad tematskoga bloka nastao je iz pera Hrvoja Ratkajca (»Kraške skupnosti ob jadranski obali v franciscejskem katastru« (207-228), a temelj rada jesu katastarski elaborati s početka 19. stoljeća koji se odnose na devet katastarskih općina od Trsta do Devina. Rad je vrijedan prinos poznavanju gospodarskog života stanovništva na Krasu u navedenome razdoblju.

U završnome dijelu časopisa (»Prikazi«, 229-253) sadržani su prikazi nekih recentnih monografija i časopisa (domaćih i inozemnih), kao i osvrt na nekoliko znanstvenih skupova održanih 2014. godine.

Lovorka Čoralić